

Udsatte børns ret

*Af Klaus Wilmann
Centerleder,
Københavns Kommunes Center for Familiepleje*

For 13 måneder siden trådte nye regler i kraft for de mest udsatte børn i samfundet. Formålet var at give "børnenes bedste" forrang i sagsbehandling og afgørelser. Er det så for tidligt at konstatere om loven har virket. Formodentlig nok, kommunerne har haft meget andet at se til i 2006, men ikke desto mindre er det alligevel ikke for tidligt at tale om den næste anbringelsesreform.

For det første fordi en lang række problemer ikke blev løst med den første reform. Forældres ret til at hjemtage børn, har stadig forrang for anbragte børns ret til et liv med kontinuitet og ro og anbragte børns ret til at bestemme selv og blive hørt, har stadig for mange begrænsninger.

Og for det andet, fordi der allerede nu viser sig huller i reglerne. Ankestyrelsen følger området tæt, og udgiver statistik og rapporter, som løbende dokumenterer udviklingen.

Ankestyrelsen har påpeget et stort antal alvorlige fejl i afgørelser i børnesager, i 23 % af afgørelserne er der fundet fejl, som samlet set gør afgørelserne forkerte. Og uanset de nye regler mangler der stadig samtaler med børnene i op til 20 % af undersøgelserne.

Ankestyrelsen har ligeledes konstateret at knap 40 % af alle de anbringelser som afsluttes er uplanlagte og at mindst 25 % skyldes brud. Brud kan naturligvis ikke undgås, men så mange brud er uacceptable. For hvert brud et barn oplever, svækkes dets tillid til voksne og dets evne til at indgå i forpligtende fællesskaber, hvilket alt sammen åbner en dør for destruktive subkulturer, med enkle bud på mening og struktur.

Og Ankestyrelsen har også dokumenteret at kun ca. 5 % af alle anbringelser i 2006 skete i barnets slægt eller netværk, på trods af at forskningen har dokumenteret at denne mere nænsomme anbringelsesform, har bedre effekt, målt på børnenes oplevelse af kontinuitet, sammenhæng, mening og trivsel. Slægts- og netværksanbringelser stiller krav om en større inddragelse af barnets familie i beslutningen forud for anbringelsen og denne udfordring har vi stadig til gode.

Derfor er der gode grunde til at Folketinget allerede nu, tager fat på den næste anbringelsesreform. En reform som betingelsesløst sætter barnets ret til beskyttelse, udvikling og til med-og selvbestemmelse i centrum.

Jeg vil anbefale at den næste reform samtidig vender ryggen til den rigide forståelse af forældreskab, som har præget sociallovgivningen i årtier. At fratage forældre retten til at skalte og valte med deres børns fremtid, er for mig ikke det samme, som at underkende forældreskabets betydning. Børn er utroligt loyale og er knyttet til deres forældre, uanset de udsættes for voldsomme omsorgssvigt. Vi skal fjerne dem fra forældrene og fra omsorgssvigtet, men anerkende børnenes følelser for deres forældre og give dem passende rammer at vedligeholde deres følelser og fællesskab i. Støttet samvær på børnenes betingelser for eksempel. Hjælpe børnene til at vedligeholde deres historie på godt og ondt, og bevare deres spor. Det er en konstruktiv måde at anerkende forældrenes betydning på, uanset vi fratager dem ansvaret for børnenes opvækst. Det skal reformen kunne rumme.

Den næste reform, skal sikre kontinuitet og ro for disse sårbare børn. Kommunerne skal have ret til at anbringe børn under et år i op til tre år, for at forhindre gentagne brud, og i forlængelse heraf skal der være adgang til at kunne anbringe uden tidsbegrænsning når barnets er stærkt knyttet til sin plejefamilie, efter f.eks. tre år.

Den næste reform skal sikre at børn over 12 år får ret til at varetage deres egne partsinteresser. Det indebærer at de får ret til aktindsigt, egen advokat i forbindelse med sagsbehandlingen, at de får møderet for børne- og ungeudvalget, og ret til at fremføre deres synspunkter i et børnevenligt miljø. Reformen skal give de anbragte børn ret til at modsætte sig hjemtagelser fra en plejefamilie de er faldet til hos, og ret til altid at kunne vælge en voksen støtteperson, som kan optræde som barnets bisidder og fortrolige.

Den næste reform skal for alvor introducere ressourcetænkning, og forpligte sagsbehandlingen til at modellere løsninger over familien og netværkets egne tanker og forslag. Målet må være at langt flere anbringelser sker i barnets egen slægt og netværk, og målet skal være meget mere ambitiøst, end de 5 % vi ser i dag.

Og den næste anbringelsesreform skal udarbejdes så grundigt, at det bliver den sidste i mange år.